

WORKSHOPMATERIAL

Katastrofinsatser

Om materialet

Det här är ett workshopmaterial som är tänkt att användas tillsammans med Act Svenska kyrkans kunskapsportal Actum. Inom varje fokusområde finns också barnmaterial och material för gudstjänst och andakt. Du kan hitta allt material på svenskakyrkan.se/act/actum

Kunskapsportalen Actum är uppdelad enligt Act Svenska kyrkans fem fokusområden. Områdena kan utforskas var och en för sig eller tillsammans, individuellt eller i grupp. Det här materialet är till för att användas i en grupp med en ledare som leder passet.

Act Svenska kyrkan arbetar inom fem fokusområden. Inom varje fokusområde finns många olika projekt som Act Svenska kyrkan stödjer, sammanlagt över 300 projekt i ett 40-tal länder. Det är människorna som arbetar för Act Svenska kyrkans lokala partner, så kallade changemakers, som med rätt stöd kan skapa långsiktig förändring i sina samhällen.

Changemakers

I kunskapsportalen Actum får du möta changemakers från runt om i världen. De är personer som på olika sätt kämpar för en bättre värld. Om gruppen aldrig har stött på begreppet changemaker förut kan det vara en bra idé att spendera lite tid med att jobba med begreppet innan ni sätter i gång med resten av materialet. Längst bak i materialet finns övningar som kan hjälpa er att reflektera kring att vara en changemaker.

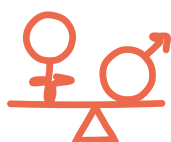
Katastrofinsatser

Krig, svält och naturkatastrofer slår sönder miljoner människors tillvaro varje dag. Bakom varje siffra finns en människa. En människa som har rätt till trygghet, stöd och ett värdigt liv. Act Svenska kyrkan samarbetar med partner runtom i världen som finns på plats både före, under och efter katastrofen.

Läs mer om fokusområdet på svenskakyrkan.se/act/katastrofinsatser

Försörjning och klimaträttvisa

Jämställdhet och hälsa

Fred och demokrati

Tro och lärande

Katastrofinsatser

Inledning

I det här materialet kommer du som ledare att vägleda gruppen genom fokusområdet Katastrofinsatser på kunskapsportalen Actum. Börja passet med att ha Actum redo på en skärm eller projektor som alla kan se, och välj fokusområdet "Katastrofinsatser" på förstasidan.

Film

Se på filmen om temat Katastrofinsatser samt filmen om de globala målen. Filmerna handlar dels om fokusområdet Katastrofinsatser, dels om hur vi bidrar till att nå de globala målen som kyrka.

Om inte alla i gruppen är bekanta med begreppet "lokalt ägarskap" kan du återberätta texten nedan:

Det lokala ägarskapet är centralt för Act Svenska kyrkans arbete. Återhämtning efter en katastrof blir mer hållbar om de drabbade själva är delaktiga i alla delar av arbetet. De är alltid de första att göra de livräddande insatserna när en katastrof inträffar och har lokalkännedom och kunskap om både vilka behov som finns och hur man kan möta dem.

Act Svenska kyrkan arbetar för att lokala aktörer ska ges tillträde till de forum där beslut tas och få möjlighet att bidra med sin kunskap och sina erfarenheter. Act Svenska kyrkan arbetar för att alla, även marginaliserade personer och grupper, ges möjlighet att bidra aktivt.

Diskussionsövning

Syfte: Att tänka till och ta ställning till ett antal påståenden. Övningen är bra för att kunna komma i gång med samtal.

Tidsåtgång: Cirka 15 minuter beroende på hur många följdfrågor ledaren väljer att ställa.

Beskrivning: Läs upp frågorna nedan och arbeta sedan med dem i gruppen. Skriv upp olika idéer på ett blädderblock och diskutera!

Fråga: Föreställ dig att en katastrof skulle inträffa – jordbävning, kraftig översvämning eller en plötslig väpnad konflikt. Hur skulle du helst vilja ha hjälp från andra länder och organisationer? Vad skulle ditt sammanhang i kyrkan spela för roll tror du? Har religiösa ledare en viktig roll i kriser? Varför då i sådana fall?

Fråga: Det lokala ägarskapet är centralt för Act Svenska kyrkans arbete med katastrofinsatser. Vad betyder lokalt ägarskap? Utifrån ditt sammanhang, hur skulle det se ut? Varför är det viktigt att ge människor möjlighet att bidra aktivt i frågor som rör deras eget liv?

Fråga: Världighet är ett ord som Act Svenska kyrkan betonar när människor drabbas av katastrofer. Att det inte bara handlar om överlevnad utan också möjlighet till ett värdigt liv. Vad tänker du på när du hör det? Vad innebär världighet i en svår situation som tagit ifrån en människa det mesta i livet?

Värderingsövning: Heta stolen

Syfte: Att tänka till och ta ställning till ett antal påståenden.

Tidsåtgång: Cirka 15 minuter beroende på hur många följdfrågor ledaren väljer att ställa.

Beskrivning: Heta stolen är en värderingsövning. Ni behöver en stol mer än vad ni är deltagare. Ställ dem i en ring med en deltagare på varje stol. Ledaren säger ett påstående i taget (se nedan) och deltagarna byter stol ifall de håller med om påståendet. Det är viktigt att det är tempo i övningen. Ledaren kan ställa frågor till deltagarna om hur de tänkte när de valde att antingen sitta kvar eller byta stol. Ledaren kan välja att läsa upp alla påståenden eller bara några stycken, beroende på tid och vad som passar bäst för gruppen samt vad ledaren själv känner sig bekväm med.

Påståenden:

- Världen är orättvis
- Vi kan hjälpa människor som drabbas av katastrofer
- Religiösa ledare har en viktig roll i kriser
- Jag är orolig för klimatförändringarna
- I en krissituation är det extra viktigt att de människor som drabbas av krisen har en uppgift
- Jag känner personer som upplevt krig
- Det är kyrkans ansvar att arbeta med katastrofinsatser
- När en katastrof inträffar är det extra viktigt att arbetet som utförs är effektivt
- När en katastrof inträffar någonstans i världen har jag ett ansvar att agera
- Act Svenska kyrkans katastrofbistånd borde bara gå till mat, vatten och tak över huvudet
- I en katastrof drabbas kvinnor och män olika
- Jag tycker det är jobbigt att höra om katastrofer som sker runt om i världen
- Jag känner mig mindre maktlös för orättvisor i världen när jag engagerar mig
- Det är bättre att skicka saker än pengar till människor som befinner sig i krissituationer
- Vi som kyrka ska i första hand prioritera att hjälpa andra kristna
- Barn och unga behöver extra stöd under och efter en katastrof

Foto: Sean Furlonger/Ikon

Alla barn har rätt att växa upp i trygghet.

Fördjupningsövning: Vad behövs?

Beskrivning: Varje människa har behov utöver mat, vatten och tak över huvudet – oavsett om de genomlevt en kris eller inte.

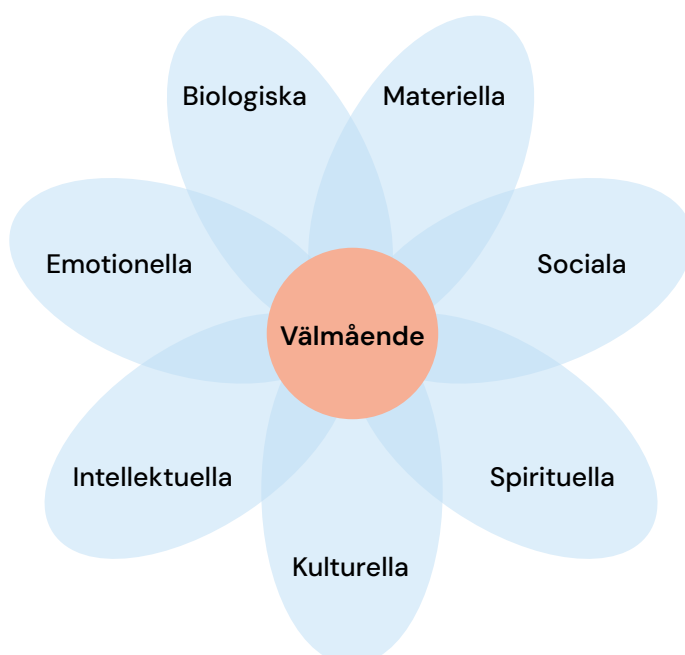
Act Svenska kyrkans partner jobbar med en metod som kallas Community-Based Psychosocial Support (CBPS). Psykosocialt stöd handlar om interaktionen mellan känslor, tankar, beteenden och sociala faktorer som värderingar, normer och kultur. Metoden bygger på individers och samhällens egna behov, resurser och förutsättningar för att hantera stressfaktorer i det dagliga livet, särskilt i krissituationer.

Community-Based Psychosocial Support fokuserar på att involvera drabbade människor i beslut och aktiviteter som rör deras liv, eftersom de själva bäst vet vilka behov som finns och hur de kan åtgärdas. Dessutom har individer och samhällen trots kris olika kunskaper och resurser. Följaktligen syftar Community-Based Psychosocial Support till att skapa meningsfulla och varaktiga förändringar i lokala sammanhang som påverkas av kriser.

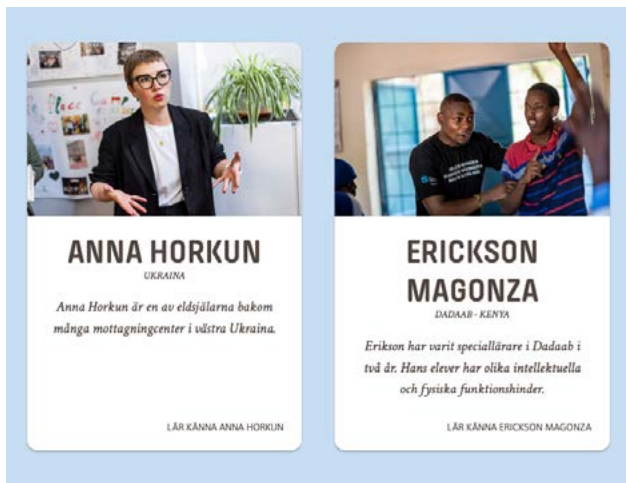
I den här övningen ska ni genom att använda välbefinnandebloomman tillsammans få fundera över vilka behov, utöver mat, vatten och tak över huvudet, som finns efter att vi drabbats av en kris.

Gör så här: :

1. Måla av bilden här intill på en tavla eller ett stort papper. Lämna blombladen tomma.
2. Varje blomblad ska fyllas med ett behov, facit har du här intill.
3. Fundera några minuter i tystnad. Om du hade drabbats av en katastrof. Vilka typer av behov skulle du ha?
4. Gå ihop i mindre grupper, två till tre personer per grupp.
5. Berätta för varandra vad ni kom på. Kan ni komma på något mer?
6. Gå varvet runt och låt grupperna fylla era blomblad.
7. För extra fördjupning, fyll på med exempel i varje blomblad. (Tex. Spirituell – vi har behov av en säker plats för bön.)

På bilden ser du de blomblad som ingår i Community-Based Psychosocial Support. Mer information om olika aspekter av arbetsmetoden vid katastrofinsatser finns på Act Svenska kyrkans webbplats.

Diskussionsfrågor till filmerna

- Vad tror du motiverar personerna att arbeta med olika former av katastrofinsatser i sina sammanhang?
- Hur kan vi inspireras av deras engagemang?
- Vad inspirerar dig att göra skillnad i ditt sammanhang?

Film

Se filmerna om Act Svenska kyrkans changemakers. Dessa hittar du i kunskapsportalen Actum under fokusområdet Katastrofinsatser. Om gruppen aldrig tidigare stött på begreppet "changemaker" kan det vara en bra idé att göra en eller flera av övningarna på sidan 7 innan ni tittar på filmen.

Bibeltexter för samtal om Katastrofinsatser

Nedan finns förslag på bibeltext att samtala utifrån:

Lukasevangeliet 10:25–37 Liknelsen om den barmhärtige samariern

I den här liknelsen frågar Jesus efter vem som är den misshandlade mannens nästa. När en katastrof inträffar någonstans i världen blir vi ofta mycket berörda, men vissa katastrofer skapar mer engagemang än andra. Kriser som sker nära oss geografiskt eller kulturellt får ofta mer uppmärksamhet i media. Vad tror ni detta beror på? Har vi samma ansvar gentemot andra människor när en kris eller katastrof inträffar oavsett var de bor? Vad tror ni Jesus skulle ha sagt?

Inspiration från Bibeln

Det finns flera bibeltexter som inspirerar till att göra skillnad i världen. Vilka bibeltexter inspirerar dig? Varför?

Matteusevangeliet 25:31–46 *Jag var hungrig och ni gav mig att äta*

Lukasevangeliet 6:20–21 *Slättpredikan*

Lukasevangeliet 12:33–34 *Samla skattar i himmelen och inte på jorden.*

Matteusevangeliet 19:16–26 *En ung man som ägde mycket*

Första Korintherbrevet 12:21–30 *Kristi kropp*

Jakobsbrevet 1:27 *Den som har sann tro visar omsorg*

Quiz

Gör quizet med frågor som ni hittar längst ner på sidan för Katastrofinsatser. Här kan ni testa era kunskaper och se vad ni hittills lärt er.

Engagemangstips

Gå in på fliken Gör skillnad i kunskapsportalen Actum. Där hittar ni en lista på engagemangstips som ni kan göra direkt eller planera för senare. Välj något från listan eller hitta på någonting tillsammans som ni kan göra.

Avslutning

Avsluta gärna er träff med en andakt. Böner kan du hitta i kunskapsportalen Actum där ni antingen kan använda andras böner, ta del av böner som en changemaker har skrivit eller skriva en egen bön. Den kan ni också själva lägga upp på sidan, så att andra kan få se den.

Vill ni ha fler tips på upplägg, psalmer och böner för andakt på temat Katastrofinsatser så finns det i "Material för gudstjänst och andakt – Katastrofinsatser".

"DET HÄR ÄR MIN
PASSION - ATT
UNDERVISA ELEVER
MED SÄRSKILDA
BEHOV!"

ERICKSON

Changemaker Dadaab flyktingläger

Att vara en changemaker

I kunskapsportalen Actum får du möta changemakers från olika delar av världen. De är personer som på olika sätt kämpar för en bättre värld. Om gruppen aldrig har stött på begreppet changemaker förut kan det vara

en bra idé att lägga lite tid på att jobba med begreppet innan ni sätter i gång med resten av materialet. Alla övningar nedan finns inlagda på diskussionssidan i kunskapsportalen Actum som enkelt kan visas på en skärm.

Övning: Vad är en changemaker?

Låt gruppen reflektera kring ord som kan beskriva en changemaker. Om gruppen har svårt att komma i gång kan du själv ge några förslag, till exempel: Modig, envis, vill förändra. Skriv upp orden på ett blädderblock eller en whiteboard tills ni är nöjda.

Övning: Tre changemakers

Det finns många olika sätt att vara en changemaker på. Vi kan alla nämna stora namn som Martin Luther King Jr., Jesus eller Greta Thunberg. Men det finns många exempel på människor som skapar förändring.

Be deltagarna fundera i några minuter och sedan ge exempel på:

- En changemaker de känner till i världen
- En changemaker de känner till i Sverige
- En changemaker de själva känner

Gå laget runt och låt alla berätta om sina exempel och varför de tycker att personen är en changemaker.

Övning: Changemakermetoden

Att skapa förändring kan kännas stort och svårt. Den här övningen är till för att hjälpa oss att tänka ut ett konkret sätt att göra det. Om du vill kan du använda diskussionssidan på kunskapsportalen Actum för den här övningen, där finns rutorna nedan färdigskrivna och kan enkelt visas på en skärm.

Dela upp gruppen i grupper om 3–4 personer i varje. Ge varje grupp ett blankt papper.

Vad?

Be grupperna att skriva ner ett världsproblem de vill lösa (exempelvis krig, hunger, våld mot flickor och kvinnor). Sedan ber du grupperna att skicka vidare sitt papper till gruppen till höger. Varje grupp ska nu ha en ny lapp med ett världsproblem.

Vem ?

Be grupperna läsa på sitt nya papper. Fråga dem sedan vem de tror har makten och möjligheten att lösa det här problemet och be dem skriva ner det på pappret, under problemet. Det är viktigt att det är en konkret person, organisation eller företag, inte "alla invånare i Sverige" eller liknande. Det kan till exempel vara FN, USAs president eller ett företag som producerar vapen. Be sedan grupperna att återigen skicka vidare sin lapp till höger. Varje grupp ska nu ha en ny lapp med ett världsproblem och någon eller något som har möjlighet att lösa problemet.

Varför?

Be grupperna läsa på sitt nya papper. Fråga dem sedan vilka argument de tror skulle behövas för att den här personen, organisationen eller företaget skulle vilja lösa världsproblemet de har på sitt papper. Om det är ett företag kanske det krävs ekonomiska argument, och om det är en politiker kanske argument om att många av hans väljare vill detta. Be dem skriva ner tre argument som skulle övertyga dem och sedan skicka vidare sitt papper till höger. Varje grupp ska nu ha ett papper med ett världsproblem, någon eller något som kan lösa problemet, och tre argument.

Hur?

Be grupperna läsa på sitt papper. Be dem sedan att planera hur de ska framföra sina argument till personen, organisationen eller företaget. Ni kan välja att hålla er till realistiska scenarier eller låtsas att ni har en obegränsad budget. Vill gruppen starta en namninsamling, en bojkott av något eller köpa reklamtid på TV och använda sig av en influencer som framför budskapet? Bara fantasin sätter gränser! Be sedan varje grupp redovisa sina problem, mottagare, argument och sin kampanj.